Historia Dobrego

Początki Dobrego sięgają odległych czasów. Pierwsza wzmianka o miejscowości pochodzi z dokumentu wydanego przez króla Władysława Jagiełłę 6 czerwca 1400 r., co oznacza, że wieś już wówczas istniała. Powstanie Dobrego nastąpiło najpóźniej w drugiej połowie XIV w.

Od początku swego istnienia wieś była własnością królewską. W XV w. Władysław III Wareńczyk pożyczył pod zastaw Dobrego znaczną sumę pieniędzy od Mikołaja Szarlejskiego. W ten sposób Mikołaj przejął wieś do czasu, kiedy dług zostanie spłacony. W 1457 r. Szarlejski dobrowolnie zrzekł się dóbr otrzymanych od króla na rzecz Jana Kościeleckiego. Następnym administratorem Dobrego był prawdopodobnie Florian Żukliński. Po jego śmierci dług ciążący na majątku wykupił Mikołaj Kościelecki. Na prośbę Mikołaja, w 1524r. król, Zygmunt I Stary dokonał zamiany Dobrego na Gnojno i Celiny, dziedziczne wsie szlachcica. Od tego czasu miejscowość przestała być królewszczyzną i stała się własnością prywatną. Dobre należało kolejno do rodzin: Mieleckich, Pstrokońskich, Działyńskich, Schliebenów, Dąbskich. Ostatnimi właścicielami wsi byli Czerniccy.

Podział administracyjny państwa polskiego wykształcony w XIV-XV w. wprowadził jako jednostki administracyjne województwa i powiaty. Kujawy dzieliły się na dwa województwa: inowrocławskie i brzesko-kujawskie. W województwie inowrocławskim powstały dwa powiaty: bydgoski i inowrocławski. Województwo brzesko-kujawskie obejmowało pięć powiatów: brzeski, kowalski, kruszwicki, przedecki i radziejowski. Od początku swego istnienia Dobre dzieliło swoje losy z powiatem radziejowskim.

Wykształcony w XIV - XV w. podział administracyjny Rzeczpospolitej przetrwał do utraty niepodległości. Po pierwszym rozbiorze, w wyniku reformy administracyjnej Sejmu Czteroletniego, powstały tzw. komisje porządkowo-cywilne jako organ samorządu lokalnego. Komisja taka działała w Radziejowie. W wyniku drugiego rozbioru całe Kujawy zabrały Prusy. Powiat radziejowski należał do prowincji Prusy Południowe. W wyniku decyzji podjętych na Kongresie Wiedeńskim w 1815 r. przeważająca część powiatu radziejowskiego znalazła się pod panowaniem Rosjan, najpierw w województwie mazowieckim królestwa Polskiego, a po reformach administracyjnych – w obwodzie kujawskim (z siedzibą we Włocławku) guberni warszawskiej.

W 1863 r. wybuchło powstanie, w którym poważną rolę odegrały Kujawy. Insurekcja styczniowa wpisała się także w historię Dobrego. 19 lutego 1863 r. w Krzywosądzy rozegrała się bitwa powstańców z przeważającymi siłami Rosjan. Oddziałem polskim dowodził Ludwik Mierosławski. Finał walk nastąpił w Dobrem. Niestety bitwa zakończyła się klęską Polaków. Poległych powstańców pochowano w kilku zbiorowych mogiłach. Dwudziestu trzech spoczęło w Dobrem, w mogile nad jeziorem. W 1916 r. położono tam kamień z napisem przypominającym bohaterstwo i oddanie poległych powstańców.

Po upadku powstania styczniowego nastąpiły kolejne zmiany w strukturze administracyjnej. Dobre znalazło się w powiecie radziejowskim guberni warszawskiej. W 1871 r. siedzibą władz powiatowych stała się Nieszawa. Przez długi czas Dobre było skromną, typowo rolniczą wsią. Decydującym momentem w

rozwoju miejscowości stało się założenie Spółki Akcyjnej Cukrowni „Dobre” oraz wybudowanie fabryki cukru, która rozpoczęła produkcję w 1908 roku. Bardzo szybko wieś przekształciła się w osadę robotniczą. Do Dobrego zaczęło przybywać coraz więcej ludzi. Cukrownia wybudowała kolej wąskotorową, powstawały nowe domy mieszkalne dla pracowników.

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości przywrócono dawne jednostki podziału administracyjnego: województwa i powiaty. Dobre wraz z całym powiatem nieszawskim weszło w skład województwa warszawskiego. W 1932 roku siedzibą władz powiatowych stał się Aleksandrów Kuj. Rok 1937 przyniósł kolejne zmiany, Dobre znalazło się wówczas w województwie pomorskim.

Okres międzywojenny to czas rozkwitu miejscowości. Dzięki cukrowni polepszyły się warunki ekonomiczne w Dobrem. Miejscowość rozwinęła się także pod względem kulturalnym i oświatowym. Już w 1917 r. cukrownia zorganizowała szkołę fabryczna dla kształcenia dzieci pracowników. W 1920 r. szkołę upaństwowiono i przemianowano na powszechną. Nauka na terenie Dobrego stała się obowiązkowa. Obok drogi w kierunku Bronisławia stanął nowy budynek, do którego 1 grudnia przeniosła się szkoła.

Do Dobrego przybyło dwóch lekarzy. Powstała Kasa Chorych i apteka. Działały liczne organizacje społeczne: Związek Młodzieży Wiejskiej „Siew”, Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet, Polska Macierz Szkolna, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. W 1933 r. w Dobrem utworzony został Uniwersytet Ludowy. Organizacje społeczne prowadziły działalność charytatywną i kulturalną. Odbywały się liczne amatorskie przedstawienia teatralne, zabawy taneczne, akademie, loterie fantowe itp.

9 września 1939 r. Dobre zostało zajęte przez wojska niemieckie. Miejscowość znalazła się pod okupacją hitlerowską. Wyzwolenie nastąpiło 19 stycznia 1945 r.

Po zakończeniu II wojny światowej utrzymano przedwojenny podział administracyjny. Dobre należało do powiatu nieszawskiego województwa pomorskiego. Pewne zmiany nastąpiły w roku 1948, kiedy zniesiono powiat nieszawski, a z jego obszaru utworzono powiat aleksandrowski.

Kolejne zmiany przyniosły lata pięćdziesiąte. Na mocy ustawy z 28 czerwca 1950 r. zmieniono nazwę województwa pomorskiego na bydgoskie. Rozporządzenie Rady Ministrów z 12 listopada 1955 r. powołało powiat radziejowski, w którego skład weszło Dobre.

W wyniku zmian administracyjnych w latach 1972 - 1975 ukształtował się dwuszczeblowy system terenowych organów władzy. W miejsce dotychczasowych gromad zostały powołane gminy jako jednostki administracji. z chwilą likwidacji powiatów, na mocy ustawy z maja 1975 r., gmina Dobre znalazła się w województwie włocławskim.

Po II wojnie światowej Dobre rozwijało się. Zaraz po zakończeniu walk podjęto pracę w Szkole Podstawowej. W miejscowości zaczęły działać: Ośrodek Zdrowia, Biblioteka Publiczna, Ośrodek Kultury. W Dobrem powstały zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego: młyn, mleczarnia i piekarnia. Dużymi zakładami pracy stały się: Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska oraz Spółdzielnia Kółek Rolniczych. Założono nowe sklepy, wybudowano domy mieszkalne. Swoją działalność w Dobrem rozpoczęły: Urząd Pocztowy oraz Oddział Banku Spółdzielczego w Radziejowie Kujawskim.

W 1973 r. oddano do użytku nowy gmach szkoły. Placówka funkcjonuje w tym budynku do chwili obecnej.

W 1979 r. do Dobrego przybył ksiądz Andrzej Gaweł, którego zadaniem stało się wybudowanie kościoła. Powstała parafia pod wezwaniem św. Stanisława BM. Do tej pory Dobre należało do parafii Krzywosądz. Niedzielne i świąteczne msze święte odprawiane były w kaplicy, która znajdowała się w cukrowni. Budowa kościoła w Dobrem zakończyła się w 1984 r.

Dalszy rozwój Dobrego przyniosły lata dziewięćdziesiąte. 8 marca 1990 r. gmina Dobre (zresztą tak jak wszystkie w Polsce) otrzymała status gminy samorządowej. Wójtem gminy Dobre został pełniący od 1986 roku funkcję naczelnika gminy – Stefan Śpibida. W gminie w szybkim tempie uporządkowano formy własności nieruchomości, uruchomiono procesy prywatyzacyjne. Powstawały nowe zakłady pracy, placówki usługowe, handlowe i gastronomiczne. Największe z nich to: zakład odzieżowy „Mirella" (założony w 1990 roku) i firma „Angama" (założona w 1991 roku).

Nie wszystkie przedsiębiorstwa i zakłady zdołały jednak przetrwać do chwili obecnej. Upadły m.in. mleczarnia, Gminna Spółdzielnia „Sch", kolej wąskotorowa, „Mirella" i „Angama". Miejsce zlikwidowanej w 2002 r. kolei wąskotorowej przejęły liczne zakłady usług transportu samochodowego. Ciężkie czasy przyszły także dla cukrowni. Trzykrotnie zmieniał się jej właściciel, aż ostatecznie w 2006 roku zakład został zamknięty. Od 6 stycznia 2006 roku fabryka wygasiła produkcję i 108 pracowników pozostało bez środków do życia.

1 stycznia 1999 roku przyniósł zmiany w strukturze administracyjnej państwa. Po tej dacie Dobre weszło w skład powiatu radziejowskiego województwa kujawsko – pomorskiego.

Ważnym wydarzeniem było przeniesienie siedziby Urzędu Gminy Dobre do nowo wybudowanego obiektu na ul. Dworcową 6. Uroczyste otwarcie i oddanie do użytku budynku odbyło się 25 października 2006 r. Nowoczesny i dostosowany do standardów europejskich będzie służył mieszkańcom przez wiele lat.

Informacje o artykule

Autor:	
Zredagował(a):	Tomasz Brzeziński
Data powstania:	02.12.2015 15:49
Data ostatniej modyfikacji:	09.12.2015 12:20
Liczba wyświetleń:	4759
Wydrukowano z serwisu:	archiwum.ugdobre.pl
Wydrukowano dnia:	2026-11-10 17:14:06